

УДК 025.171:[026:37(477-25)ДНПБУ]

*Н. В. Файфер,
канд. філол. наук, доцент,
зав. відділу ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
О. В. Дроншкевич,
мол. наук. співроб. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського
І. П. Білоцерківець,
мол. наук. співроб. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

ІНОЗЕМНІ ВИДАННЯ XVIII – ПОЧ. XX СТ. У ФОНДАХ ДНПБ УКРАЇНИ ІМ. В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО ТА ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ МЕРЕЖІ

Проаналізовано рідкісні та цінні видання (РЦВ) іноземними мовами, що зберігаються у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, формування цього фонду, визначено обсяг колекції РЦВ, а також здійснено спробу її опису за такими параметрами, як тематика, тип, вид документа, мова й рік його видання.

Ключові слова: рідкісні видання, цінні видання, бібліотечний фонд, формування фонду, склад колекції рідкісних і цінних видань, параметри колекції.

Постановка проблеми. Особливе місце серед пам'яток історії та культури посідають книги, які є символом духовної скарбниці людства, виявом його колективної пам'яті. Документний спадок із питань педагогіки, психології й освіти – невичерпне джерело для наукових досліджень учених-педагогів. З цією метою в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) сформовано фонд рідкісних і цінних видань (РЦВ), значну частину якого становлять документи психолого-педагогічної тематики, і виокремлено окрему колекцію РЦВ іноземними мовами. Такі видання мають вагомe значення, адже вони слугують джерелом вивчення розвитку світової науки, освіти й культури. Аналіз фонду іноземної літератури, його збереження та забезпечення доступу до нього науковців є найважливішими завданнями діяльності як ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, так і мережі освітянських бібліотек МОН України та НАПН України.

Актуальність дослідження. Документи психолого-педагогічного й історико-культурного напрямку XVIII – поч. XX ст., котрі зберігаються у фондах ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, – національне культурне надбання України, багата джерельна база, підґрунтя для наукових розвідок, зокрема з питань становлення та розвитку світової науки. Зважаючи на велику соціально-культурну значущість і цінність таких книг, виникає необхідність дослідити видання іноземними мовами XVIII – поч. XX ст. і внести їх до бази даних Державного реєстру національного культурного надбання, що забезпечить єдиний облік пам'яток історії й культури держави, зведення отриманої інформації в одному ресурсі, виявлення унікальних літературних пам'яток, а також наукове вивчення історико-культурної спадщини [4, с. 3].

Аналіз наукових досліджень. Серед дослідників колекцій РЦВ, історії, форм та методів їх укладання слід відзначити вітчизняних дослідників Г. І. Ковальчук [2; 3; 4], І. О. Ціборовську-Римарович [10], Л. В. Муху [7], Н. Г. Мацібору [5; 6] та ін. Зокрема, Г. І. Ковальчук у своїх наукових роботах вивчає історію книги й книгознавства, книжкове пам'яткознавство, аналізує принципи організації фондів стародруків і рідкісних видань [2; 4]. І. О. Ціборовська-Римарович аналізує книжковий фонд Відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [10], а Л. В. Муха – колекційні фонди зазначеної бібліотеки як об'єкт національного надбання [7]. Н. Г. Мацібора вперше досліджує колекції рідкісних видань у фондах освітянських бібліотек, зокрема Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського [5], які до цього часу не аналізувалися.

Метою статті є аналіз фонду РЦВ іноземними мовами у ДНПБ України та бібліотеках мережі, визначення етапів формування досліджуваного фонду, а також шляхи надходжень РЦВ іноземними мовами до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Для досягнення поставленої мети слід розв'язати такі **завдання**: вивчити склад й особливості колекції РЦВ іноземними мовами, які зберігаються у фондах зазначеної книгозбірні та мережі освітянських бібліотек України, з метою внесення їх до бази даних єдиного Державного реєстру національного культурного надбання. Це зумовлено необхідністю визначення сучасного стану національних літературних пам'яток, що, у свою чергу, допоможе сформувати перспективні напрями наукової роботи щодо їх збереження та використання в дослідженнях науковців.

Необхідно зазначити, що дослідження здійснювалося в межах науково-дослідної роботи (НДР) «**Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського**», *метою* й основним *завданням* якої є розробка теоретичних, методологічних і технологічних засад формування інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІГІР) у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Для досягнення поставленої мети й завдань застосовано такі **методи**: опитування та анкетування мережі освітянських бібліотек МОН України й НАПН України щодо складу фондів рідкісних і цінних видань іноземними мовами, аналіз РЦВ, зокрема кількісний.

Необхідно зауважити, що, незважаючи на довгу історію фондів джерел іноземними мовами, уперше здійснюється спроба їх обліку з метою виявлення унікальних літературних пам'яток і наукового вивчення історико-культурної спадщини. **Наукова новизна** дослідження полягає також у комплексному підході до визначення характерних ознак аналізованого фонду РЦВ та основних параметрів, за якими описують його склад.

Основна частина. Формування фонду рідкісних і цінних видань ДНПБ України, його типовий склад неможливо розглядати без аналізу фондів наукової бібліотеки Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України й Центральної освітянської бібліотеки Міністерства освіти України. Так, Наукова бібліотека Інституту педагогіки Академії педагогічних наук України, заснована 1926 року як структурний підрозділ Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДІП), успадкувала фонди довідково-педагогічної книгозбірні Харківського товариства поширення в народі грамотності (ХТГ), яку започатковано ще 1869 року. 1917 року фонд бібліотеки становив 8645 примірників. У 1928 р. книгозбірня УНДІП набула статусу науково-педагогічної бібліотеки та стала всеукраїнським інформаційним центром із психолого-педагогічних питань, завдяки чому вона дістала доступ до фахової літератури й 30 професійних вітчизняних і зарубіжних періодичних видань [8, с. 184]. 1936 року фонди цієї установи перевезено до нової столиці України – Києва, куди переїхав й УНДІП. 1941 року загальний фонд бібліотеки Інституту педагогіки становив близько 70 000 примірників. На момент передачі фонду УНДІП до ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського станом на 01 січня 2000 року він нараховував близько 350 000 документів [9, с. 58]. Ще однією складовою частиною фонду ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського стало книжкове зібрання Центральної освітянської бібліотеки Міністерства освіти України (ЦОБ), яку було засновано 1993 року як структурний підрозділ Інституту змісту й методів навчання МОН України. Згідно з наказом Міністерства освіти України № 128 від 07 травня 1993 року ЦОБ успадкувала фонди спеціальної педагогічної книгозбірні Київського будинку вчителя, організованої ще 1923 року. Центральна освітянська бібліотека, проіснувавши 6 років, своєю діяльністю заклала фундамент майбутньої ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Станом на 01 січня 2000 року її фонд становив понад 120 000 примірників, 40 % якого – фахова література [9, с. 59].

Інформаційний ресурс ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського станом на 01 січня 2013 року нараховував **568 369** документів на традиційних й електронних носіях інформації, із них близько 90 000 видань датуються XVIII – поч. XX ст. Проте РЦВ іноземними мовами, у зв'язку з браком відповідного приміщення та наукових працівників, довгий час залишалися пасивною частиною фонду, недоступною для користувачів. Відповідно до Інструкції про порядок відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань із бібліотечних фондів до Державного реєстру національного культурного надбання [1] активна робота з розкриття й дослідження фонду РЦВ іноземними мовами Бібліотеки розпочалася в квітні 2013 року. Із вересня цього ж року користувачі отримали змогу працювати з раритетними виданнями.

Станом на 1 серпня 2013 року колекція РЦВ іноземними мовами налічувала **1 598** примірників документів, надрукованих у період із 1750 року до 1917 року включно. Діяльність наукових співробітників відділу наукового формування фонду документів іноземними мовами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спрямовано на дослідження обсягу та складу зібрання, його історії тощо.

Необхідно зазначити, що найважливішими властивостями документного фонду рідкісних видань є: 1) інформативність, тобто його здатність бути джерелом відомостей для користувачів; 2) акумулятивність, яка полягає в спроможності збирати й накопичувати інформацію, зафіксовану в документах; 3) важливість бібліотечного фонду для користувачів. Склад фонду можна охарактеризувати за такими параметрами: 1) тематика; 2) тип документа (науковий, навчальний, довідковий тощо); 3) вид документа (книга, брошура, журнал, газета тощо); 4) мова, якою написано документ; 5) хронологічна ознака (рік видання) документа.

У цьому дослідженні ми робимо спробу проаналізувати й описати склад фонду РЦВ іноземними мовами ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Його змістовне наповнення подаємо у вигляді діаграми (див. *діагр. 1*).

Діаграма 1

Склад рідкісних і цінних видань іноземними мовами за змістом



Як видно з *діагр. 1*, найбільшу частину фонду РЦВ становлять видання з педагогіки, що відповідає фаховому спрямуванню ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Значно менше представлено документів із галузі соціальних і природничих наук, а також художньої літератури.

У *діагр. 2* проаналізуємо співвідношення рідкісних видань, написаних різними іноземними мовами (див. *діагр. 2*).

Діаграма 2

Розподіл рідкісних і цінних видань за мовами



З *діагр. 2* видно, що у фондах переважають документи, написані німецькою (49%), французькою (27%) та англійською (20%) мовами. Суттєво менше літератури представлено польською (2%), латинською (2%), італійською й сербохорватською мовами (по 0,2%).

Досліджуючи склад фонду РЦВ, доцільно детальніше проаналізувати документи, які належать до галузі соціальних наук і становлять 19% від загальної кількості видань, адже до цієї підгрупи потрапили найстаріші книги, надруковані до XVIII ст. Їх у фонді РЦВ іноземними мовами нараховується лише 8 примірників. Варто зазначити, що найдавнішим документом у фонді є *Historia Polona a Lecho ad Augusti II mortem* (G. Lengnich), яку датовано 1750 роком. Цю книгу видано ще за життя польського історика, правознавця й політика Готфріда Ленгніха. У ній зображуються історичні події в Польщі від найдавніших часів до правління та смерті польського короля й великого князя литовського Августа II.

Серед рідкісних документів слід також згадати такі: *Caii Velleii Paterculii Historiae Romanae* (1754) – «Історія стародавнього світу»; *Annales de la Petite-Russie ou histoire des cosaques-saporogues et des cosaques de l'Ukraine* (1788) – «Літопис Малоросії, або історія козаків-запорозжців та козаків України» (це французьке видання стало першим західноєвропейським твором, присвяченим історії України); *Oeuvres posthumes de Frédéric II. Roi de Prusse* (1789) – «Посмертні твори Фрідріха II, короля Пруссії»; *Mémoires sur le règne de Frédéric II* (1789) – «Спогади про правління Фрідріха II, короля Пруссії».

Для ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, яка є головною освітянською книгозбірнею бібліотечної мережі, неабияке значення мають видання фахового спрямування. Так, документи з педагогіки й психології, зокрема із загальної

педагогіки, дидактики, історії освіти, освіти в країнах Європи, школознавства, дитячої психології та ін., становлять 62 % від загального обсягу фонду РЦВ (див. *diagr. 1*). На особливу увагу заслуговують такі видання: *Histoire universelle de la Pédagogie* (Paris, 1883) – «Світова історія освіти», автор якої (J. Paroz) описує процес розвитку освіти від стародавніх часів до XIX ст., порівнює й характеризує освіту в Англії, Франції та Німеччині, ознайомлює з біографією визначних педагогів; М. Montessori *Selbsttätige Erziehung im frühen Kindesalter* (Stuttgart, 1913) – «Самоосвіта та самонавчання в початковій школі» (у книзі йдеться про систему виховання, засновану на індивідуальному підході педагога до кожної дитини). Викликає інтерес праця, написана французькою мовою, *L'Éducation des petits enfants par la méthode Froebélienne* (Paris, 1913) – «Дошкільна освіта по методиці Фребеля», в якій німецький педагог Фрідріх Фребель розробив спеціальні методики роботи в дошкільному навчально-виховному закладі. У фонді зберігаються й інші видання цього дослідника, напр.: *Menschenziehung* (1883) і *Kindergartenwesen* (1883). У книгозбірні знаходяться численні праці німецького педагога й філософа Йогана Фрідріха Гербарта, серед котрих варто згадати *Umriß pädagogischer Vorlesungen* (1835) – «Огляд педагогічних лекцій», а також *Allgemeine Pädagogik* (1884) – «Загальна педагогіка» та ін. Особливо слід виокремити педагогічні енциклопедії й словники, зокрема *Encyklopädie des gesammten Erziehungs und Unterrichtswesens* (1867) – «Енциклопедія системи освіти», а також педагогічні словники французького педагога Фердинанда Бюісона – *Dictionnaire pédagogique* (1887) і *Nouveau dictionnaire pédagogique* (1911).

Проаналізувавши наявний фонд РЦВ, необхідно наголосити на його багатоаспектному характері, адже в ньому зберігаються видання з усіх галузей знань, а саме: географії, хімії, фізики, математики, філософії, суспільно-політична література, художня література, бібліографічні посібники тощо. Так, у фонді представлено твори класиків світової художньої літератури англійською, французькою, латинською та польською мовами, наприклад: праці Вергілія, Горація, Софокла, Франсуа де Ларошфуко, Мольєра, Мішеля де Монтеня, Жана Расіна, Юліуша Словацького, Марка Твена та багатьох інших. Унікальним виданням фонду є переклад роману О. С. Пушкіна «Євгеній Онегін» польською мовою (1902). Окрім того, у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського зберігаються твори таких великих філософів, як Цицерон, Платон, І. Кант, Й. Г. Песталоцці, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо. 3 % фонду РЦВ становлять документи з галузей мовознавства й літературознавства (а саме: цінні наукові видання, словники, енциклопедії, довідники, а також підручники та навчальні посібники з методики викладання іноземних мов, напр.: *Gramatyka języka polskiego* (E. Łazowski, 1861) – «Граматика польської мови», *Historische Grammatik der englischen Sprache* (F. Koch, 1882) – «Історична граматика англійської мови», *Methodik des deutschen Sprachunterrichts* (O. Kobel, 1909) – «Методика викладання німецької мови», *Orthographisches Wörterbuch der deutschen Sprache* (K. Duden, 1914) – «Орфографічний словник німецької мови» та ін.).

Зазначені книги можуть слугувати невичерпним джерелом багатьох лінгвістичних досліджень, у яких мову вивчають в її історичному розвитку. Усі рідкісні та цінні видання іноземними мовами представлено в традиційному каталозі та імідж-каталозі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

Фонд РЦВ іноземними мовами упорядковується з метою надання до нього доступу широкому колу користувачів, а саме: професорсько-викладацькому складу, аспірантам, докторантам та ін. Фонд іншомовних періодичних видань у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, хронологічні межі якого 1750–1917 рр. видання, буде розглянуто нами в наступній публікації.

Проаналізувавши результати опитування й анкетування бібліотек ВНЗ III–IV р. а., з'ясовано, що 16 таких установ мають у своїх фондах рідкісні й цінні видання іноземними мовами, загальна кількість яких становить 114 630 документів. Що стосується книгозбірень НАПН України, РЦВ зберігаються лише у бібліотеці Інституту психології імені Г. С. Костюка, але їх кількість незначна й робота з ними поки що не ведеться. В усіх бібліотеках інформацію про РЦВ представлено в традиційних каталогах.

В електронних каталогах РЦВ повністю відображені лише в 3-х анкетованих книгозбірнях, а саме: бібліотеці *Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* (40 примірників), бібліотеці *Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* (5 примірників), бібліотеці *ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»* (197 примірників). Частково фонди РЦВ представлені в ЕК 10-ти установ, 3 книгозбірні лише планують вводити РЦВ до електронного каталогу.

Висновки. Усвідомлюючи неабияку соціально-культурну цінність зібраних рідкісних видань, пріоритетним напрямом діяльності ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського має стати діяльність, спрямована на збереження всієї колекції РЦВ. Відповідно до мети НДР «Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу в Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського» робота відділу спрямована на розв'язання таких завдань [3, с. 50]:

- здійснити аналітико-синтетичну обробку книжкових пам'яток;
- ввести вищезазначені документи до довідково-пошукового апарату та електронного каталогу Бібліотеки;
- оцифрувати РЦВ іноземними мовами для створення повнотекстових баз даних, маючи на меті зробити її доступною для освітян (педагогів і науковців);
- популяризувати РЦВ іноземними мовами серед науковців інститутів НАПН, професорсько-викладацького складу тощо.

Без сумніву, фонд іншомовних РЦВ Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського зацікавить не лише досвідчених учених, викладачів і психологів, а й молодих науковців, оскільки унікальні літературні пам'ятки, які є гордістю бібліотеки, можуть слугувати невичерпним джерелом для

численних наукових досліджень із психології, педагогіки, методики викладання іноземних мов.

Список використаних джерел

1. Інструкція про порядок відбору рукописних книг, рідкісних і цінних видань з бібліотечних фондів до Державного реєстру національного культурного надбання : затв. наказом М-ва культури і мистецтв України від 20 листоп. 2001 р. № 708 // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 51. – Ст. 2318.
2. Ковальчук Г. И. Книжное памятниковедение: теоретико-методологические аспекты / Г. И. Ковальчук // Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. / Нац. акад. наук Украины, Нац. б-ка Украины им. В. И. Вернадского. – К., 2005. – Вып. 3. – С. 241–250.
3. Ковальчук Г. И. Теорія та практика роботи з рідкісними й цінними книгами / Г. И. Ковальчук // Наук. пр. Держ. наук.-пед. б-ки України ім. В. О. Сухомлинського / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К., 2010. – Вип. 2 : Всеукраїнський інформаційний ресурс з питань психолого-педагогічної науки і освіти: сучасний стан та шляхи розвитку. – С. 46–51.
4. Ковальчук Г. Чи потрібен Україні Державний реєстр книжкових пам'яток? / Галина Ковальчук // Бібл. вісн. – 2012. – № 6. – С. 3–10.
5. Мацібора Н. Г. Колекції рідкісних видань у фондах Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського: вивчення та використання / Н. Г. Мацібора // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т, Наук. б-ка ; [редкол.: О. М. Завальнюк (голова), В. С. Прокопчук (відп. ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський, 2008. – Вип. 1. – С. 108–116.
6. Мацібора Н. Г. Книжное наследие в Государственной научно-педагогической библиотеке Украины им. В. А. Сухомлинского: пути сохранения, популяризации и использования // Н. Г. Мацібора // Здабыткі: дакументальныя помнікі на Беларусі / Нацыянальная бібліятэка Беларусі. – Мінск, 2013. – Вып. 15. – С. 37–43.
7. Муха Л. В. Колекційні фонди Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського як об'єкт національного надбання: проблема збереженості та перспективи її вирішення / Л. В. Муха // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2008. – № 1. – С. 39–42.
8. Рогова П. І. Педагогічні бібліотеки України (друга половина XIX – 20-ті роки XX ст.) : [монографія] / Павла Іванівна Рогова ; АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; наук. ред. О. С. Онищенко ; рецензенти : О. В. Сухомлинська, Л. А. Дубровіна. – К. : Четверта хвиля, 2009. – 270 с.
9. Рогова П. І. Рідкісні і цінні видання з педагогіко-психологічних питань у фондах Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського / П. І. Рогова, В. А. Зотова // Збереження бібліотечно-інформаційних ресурсів України: нова політика і нові технології : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 20–22 листоп. 2006 р.) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. – Х., 2007. – С. 56–67.
10. Ціборовська-Римарович І. О. Книжковий фонд Відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського як джерельна база історичних досліджень / І. О. Ціборовська-Римарович // Рукописна та книжкова спадщина України : археограф. дослідж. унікальних арх. та бібл. фондів / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 52–69.

Н. В. Файфер, О. В. Дроншикевич, І. П. Белоцерковець

Иностранные издания XVIII – нач. XX вв. в фонде Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского и библиотеках образовательной сети

Анализируются редкостные и ценные издания (РЦИ) на иностранных языках, которые хранятся в фонде Государственной научно-педагогической библиотеки Украины имени В. А. Сухомлинского, формирование данного фонда, определяется размер коллекции РЦИ, а также осуществляется попытка её описания за такими параметрами, как тематика, тип, вид документа, язык и год его издания.

Ключевые слова: редкостные издания, ценные издания, библиотечный фонд, формирование фонда, состав коллекции РЦИ, параметры коллекции.

N. V. Fayfer, O. V. Dronshkevych, I. P. Bilotserkivets

Foreign Editions of XVIII – Early XX Centuries in the Fund of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine and Educational Network Libraries

The article is concerned with analyzing the rare and valuable editions (RVE), published in different foreign languages, which are reserved in the fund of V. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine, the formation of the fund under study, determining the volume of the RVE collection, and making an attempt to delineate it according to the following parameters: the thematics, a type of the literary document, a kind of the document, the language in which the edition is written, and the year of its publication.

Key words: rare editions, valuable editions, library fund, formation of the fund, volume of the RVE collection, parameters of the collection.

Надійшла до редколегії 13.12.2013 р.

УДК 025.17-022.52:[026:37](477-25)ДНПБУ

А. М. Доркену,

зав. філії ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського

КОЛЕКЦІЯ «МІНІАТЮРНИХ КНИГ» У ФОНДІ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Представлено дослідження історії формування колекції «Мініатюрних книг» у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, розглянуто визначення поняття «мініатюрне видання» та питання щодо забезпечення особливих умов зберігання таких документів, розкрито склад і зміст колекції.

Ключові слова: мініатюрні видання, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського, колекція «Мініатюрних книг», зберігання книжкових пам'яток.

Актуальність дослідження. Ефективність використання наявних бібліотечних фондів у бібліотеках усіх систем і відомств значною мірою залежить від вирішення питань організації, розміщення та збереження документів на всіх відомих нині носіях інформації. У рамках наукового дослідження «Теоретичні та науково-практичні аспекти створення інтегрованого галузевого інформаційного ресурсу (ІІР) у Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського» (наук. керівник – канд. іст. наук, старш. наук. співроб., директор ДНПБ України